

Hawaiiansk Kupua: en polynesisk shaman

av Serge Kahili King

(översättning av Alexandra Telluselle)

På Stilla Havets öar, influerade av en värld av hav och sand, vulkaner och palmer, och Aloha-andan, finns det en gammal väg som är så kraftfull att den fungerar lika bra i modern tid som i den daggvåta historien. Den här vägen kallas ibland för ”Äventyrarens väg” och dess följeslagare kallas på hawaiianska för en *kupua*. Även om hawaiianska legender inte alltid pratar gott om kupua, så är det en polynesisk variant av en speciell sorts helare – shaman. Förvandlare, magiker, medium, den som reser i de inre världarna... kupuan är allt detta men framförallt en helare.

Innan jag diskuterar likheterna mellan den polynesiska och den amerikansk indianska shamanismen, behöver jag säga något om de viktigaste skillnaderna.

Den polynesiska Kupuan använder sig inte av trummande för att nå andevärlden. Det finns inga bevis för att hawaiianer någonsin når trance-tillstånd. Trummande är istället använt för att öka energin och fokuset i den här världen. Ibland är det fokuset så intensivt att det kanske verkar som att vara i trance för betraktaren, men det är centrerat i det nuvarande ögonblicket och ingen annanstans. För att hjälpa ingången till *Po*, de inre världarna, använder sig Kupuan av naturliga ljud såsom vattenfall eller havets vågor, naturliga syner som flygande fåglar eller moln, eller naturliga rörelser såsom andningen. Det finns några få bevis för att man använt sig av snurrande också.

En annan skillnad är att polyneser i allmänhet inte använder sig av masker eller kostymer som en hjälp att bli ett med en naturkraft eller ande. För det syftet, används endast föreställning, gester och kropps rörelser.

Den tredje viktigaste skillnaden är att polyneser inte har någon tradition att använda sig av sinnes förändrande droger som ett sätt att nå andra medvetanden (SSCs). Även om en slags fisk med hallucinagena egenskaper användes som medicin, har den enda drogen för andliga syften varit den heliga drycken *awa*, eller *kava*, som visat sig vara en mild narkotika som även i ren pulveriserad form som mest ger ett nöjsamt lugn.

För att beskriva Kupua-vägen är det bäst att göra det i en berättande form, ”talk story” som hawaiierna kallar det, så att de grundläggande principerna för dess praktik kan synliggöras. Vad som följer är en kombination av gamla och moderna former av användandet av Kupua, som fortfarande är mycket aktivt.

I början av 1000-talet hoppar en medelålders man ned från en avsats bestående av lava mot havet. Han har på sig en kritvit rock gjord från barken av ett träd. Han tar fram en väl använd sten karvad att se ut som en fisk, från en vävd påse och lägger ned den på en svart lavasten. Med en hög chantande röst pratar han med stenen samtidigt som han rör den i olika riktningar som svar på någon inre impuls endast han känner. Till slut, slutar han att chanta, slappnar av och ler mot stenen som nu har sitt huvud vänt mot bergen bakom honom. Sedan ställer han sig upp och ropar till fiskarna som har väntat på honom. ”Gör i ordning näten. Fisken kommer i överflöd när solen når som högst, kahiki-ku, på sen eftermiddag.”

I början av 2000-talet är en ung ö-kvinna klädd i en väl sittande dräkt, på väg till ett affärsmöte. Hon är bekvämt fastspänd i sitt säte vid fönstret på jumbojet 777 och bläddrar förstrött genom några tidningar. Plötsligt lägger hon ned tidningarna, medveten om en händelse omkring henne. Några sekunder senare börjar planet skaka i turbulens, varningslamporna för att använda säkerhetsbälten sätts på och kaptenens röst förkunnar att alla bör stanna på sina platser då det kommer vara turbulent ett tag framöver. Kvinnan tar lugnt ett djupt andetag och utökar sin ande bortom flygplanets kropp. Där blandar hon sin energi med vindens energi, pratar med den i mjuk röst i sitt huvud. Mindre än två minuter senare har all turbulens stoppat och hon kommer tillbaka till sin kropp och återvänder till sin tidning.

Dessa två personer, separerade med tusen år och helt skilda kulturer, har något gemensamt. De är båda Kupua. Båda har tränats i och följer Äventyrarens väg, den shamanska traditionen på Stilla Havsöarna.

De har lärt sig att integrera de sju grundläggande principerna för den polynesiska shamanen Kupua, i sitt vardagliga liv.

De har lärt sig att världen helt naturligt svarar på deras tankar. Det är, som en ren effekt, en exakt reflektion av vad de tänker att det är, vare sig mer eller mindre som en dröm. Som en Kupua vet de att den dröm som vi kallar verkligheten, är skapad ur vår tro, förväntningar, avsikter, rädslor, känslor och önskningar. Kupuan lär sig helt enkelt att ändra sinnesnärvaron med vilja så att man kan få den verkan man önskar under diverse olika omständigheter.

De har också demonstrerat den andra principen i ovan nämnda exempel, att det finns inga gränser, inga riktiga skillnader mellan varelser. Så mannen kunde kommunicera med stenen, och genom stenen med fisken i havet. Och kvinnan kunde lämna sin kropp i flygplansstolen och bli ett med vinden och komma tillbaka igen utan större svårighet. Att tro på att det inte finns några gränser är ett sätt att ge sig själv en enorm frihet, men med det kommer ett enormt ansvar för ens handlingar och reaktioner.

Den tredje principen som de använde sig av var att energi flödar dit vi lägger uppmärksamheten, ett poetiskt sätt att säga att genom en koncentration av uppmärksamhet på vad som helst, produceras en mängd energi sammankopplad med det objektet, vare sig det är fysiskt eller i våra tankar. Och därmed kommer den koncentrerade energin en skapande effekt i enlighet med tanken som följer det vi lägger uppmärksamheten på. Mannen fokuserade på fisken med avsikten att få dem att komma för hela byns bästa, och kvinnan fokuserade på vinden med avsikten att eliminera turbulensen för sin egen och de andra passagerarnas komfort.

Både dessa Kupua handlade med en fjärde princip, vetande att deras kraft endast finns i nuet. Men, de visste också att detta nu är så stort som deras eget närvarande fokus. Deras upplevelse av tid är därför annorlunda jämfört med den av den vanliga moderna människan. De vet att de inte kan agera i dåtid eller i framtiden och de slösar tid på ånger och framtida oro. Samtidigt vet de att från och med nu kan de ändra både dåtid och framtid.

En av de mest långt gående och stora upptäckterna av de äldre shamanmästarna – *Kahuna Kupua* – är att kärlek fungerar bättre som verktyg för effektiv handling. För Kupua är kärlek, eller *aloha*, en andlig kraft som ökar när dömande och kritik minskar. En sant kärleksfull avsikt är den mäktigaste andliga kraft som världen känner till. Kupua uttrycker aloha som en välsignelse, bekräftelse, uppskattning och tacksamhet. Separation minskar kraften och kärlek minskar känslan av separation så att kraften därmed ökar. Mannen i den vita rocken kontaktar fisken genom kärlek precis om kvinnan i flygplanet gör med vinden.

Varken mannen eller kvinnan kallade på någon extern kraft till hjälp utan litade helt till sina egna förmågor. De känner till den sjätte principen, att all verklig kraft kommer inifrån. Den kommer inte från deras individualitet eller personlighet som skild från allt annat, utan från källan till deras existens. Eftersom denna källa finns lika mycket inom oss som utanför oss, behövde dessa två personer bara gå in i sig själva för att hitta den.

Att vara väldigt praktisk, ligger till grund för de hawaiianska shamanmästarnas – Kahuna Kupua - utvecklande av principen om att effektivitet är den enda måttstocken för vad som är sant. Absolut sanning uttryckt i sin extremaste form översätts till ”Allt är.”. Eftersom det knappast är oss behjälpligt på mänsklig nivå, mäter Kupua sanningshalten genom frågan ”Fungerar det?”. Om det fungerar, för alla praktiska syften, i just det ögonblicket, är det sant. Kupua är därför fri att skifta medvetande och trosystem för varje given situation på det sätt som bäst gynnar den önskade effekten. Var det sant att mannen i rocken verkligen pratade med stenen och att den svarade honom? Ja, för att fisken kom. Var det sant att kvinnan i dräkten verkligen blandade sig med vinden och lugnade den med sitt sinne? Ja, för att turbulensen slutade. Orsak och verkan är inte samma sak för oss som för den vanliga moderna människan.

Alltså, Kupua lär sig snabbt och effektivt att se den vanliga verkligheten på ovanliga sätt, att erkänna ovanliga händelser i vanliga situationer och att skapa nya omständigheter. Livet blir därför ett magiskt äventyr varje dag.